

OBČINSKA KNJIŽNICA
64290 TRŽIČ

čevljar

letnik xvii · februar 1977

2

glasilo delovne skupnosti tovarne obutve

Peko

tržič

LJUBLJANSKI ZMAJ ZA »PETRA«

GOSPODARSKI RAZVOJ TOVARNE OBUTVE »BUDUČNOST« V LUDBREGU

Začetek dela tovarne obutve »Budučnost« v Ludbregu pada v čas, ko so delovni ljudje Jugoslavije prevzemali v svoje roke tovarne, to je v čas oblikovanja delavskih svetov in v čas začetkov samoupravljanja v naši socialistični skupnosti.

Takrat so ludbreški »šuštariji« delali v obrtni zadrugi, ki pa je razpadla in prenehala z delom. Ljudje so odšli na svoje domove in nadaljevali z delom kot privatniki. S tem pa problem dela vseh obrtnikov, posebno mlajših ni bil rešen. Rešitev je bila v ponovni ustanovitvi obrtne zadruge. Idejo o združenju in ustanovitvi zadruge so oživel: Kranjičec Josip, Dijanušić Franjo, Kladić Josip, Tkalec Franjo, Gradinski Ivan, Lazar Franjo in Novak Antun.

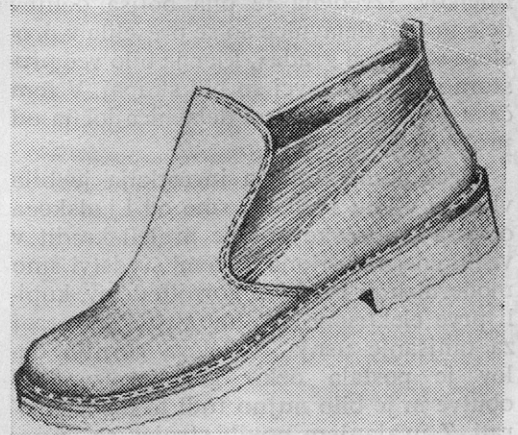
15. septembra 1953 je bila ponovno ustanovljena obrtna zadruga Ludbreg. Sredstva s katerimi so začeli delo so bili trije šivalni stroji, nekoliko kopit in potrošnega materiala ter 300.000 tedanjih din kot začetni obratni kapital. Sam zač-

tek je bil težak. Po osebnih dohodkih delavci niti niso spraševali, delovni čas je trajal 12 ur, delovni pogoji so bili skoraj nemogoči. Medtem pa so srca naših obrtnikov in čevljarjev bila polna optimizma in osebnega zadovoljstva, ker jim je uspelo zbrati se na enem kraju. Začeli so svojo pot v boljši jutri, v lepšo bodočnost.

Že v naslednjem letu so bili kljub težavam doseženi prvi uspehi. Poslovno leto so zaključili s pozitivno bilanco. Največji problem je bilo pomanjkanje dela in večkrat se je zgodilo, da so bili delavci doma na neplačanem dopustu.

1955. leto je pričelo z novo usmeritvijo in načrtom, da poskusimo svoje izdelke plasirati na trg izven Ludbrega. Doslej so namreč v zadrugi izdelovali le po naročilu ter popravila, kar pa je imelo majhen učinek v poslovnih uspehih. V tem letu so poleg vseh samoodpovedi dosegli še boljše uspehe kot v preteklem letu. Ustvarjen je

(Nadaljevanje na 2. strani)

Na 22. sejmu MODA 77 je letos sodelovalo več kot 350 razstavljalcev. Najboljšim med njimi je Skupščina mesta Ljubljana podelila kipec »Ljubljanskega zmaja« in diplome. Kipec »Ljubljanskega zmaja« je dobil tudi fantovski čevljev PETER iz naše kolekcije.

Obiskovalci sejma so bili navdušeni tudi nad škornji iz kolekcije jesen-zima 77/78. Povsem odveč je bojazen, da škornjev ne bodo prodajali v naših trgovinah, češ da so namenjeni le za izvoz. Vse modele, ki jih delamo za izvoz, je moč dobiti tudi v naših trgovinah, posebno še, če je po njih povpraševanje. Po sodbi obiskovalcev sejma se nam v sezoni jesen-zima 77/78 obeta dobra prodaja, kolekcija pa je dosegla svoj namen.

GOSPODARSKI RAZVOJ TOVARNE OBUTVE »BUDUČNOST« V LUDBREGU

(Nadaljevanje s 1. strani)

bil brutto produkt v višini 7,6 milijona dinarjev. To so dosegli s prodajo obutve preko »Obuč«, »Šimečkoga« in »Gradskog magazina« iz Zagreba. Število zaposlenih se je povečalo na 16 in vsi so bili kvalificirani delavci.

Z nadaljnimi napor, da bi čim več izdelkov plasirali izven meja občine tudi v 1956. letu, delavci doživljajo krizo, izbojevati morajo boj za nadaljni obstanek. Zadržana še ni mogla vzdržati konkurence, ki je vladala na trgu, pa je vsled tega bilo še vedno premalo naročil, kar je imelo za posledico neplačani dopust in nepolne osebne dohodke. Nekateri so v teh okoliščinah klonili in odšli za »boljšim delom«.

Z boljšo kvaliteto izdelkov, zaposlitvijo še enega trgovska potnika so bili ustvarjeni trdnější temelji nadaljnje usmeritve oziroma proizvodnje. Število zaposlenih se je povečalo na 24 in tudi to leto se je končalo uspešno.

Glede na to, da so našli prve kupce, se je asortiman izdelkov razširil in zaposlili so nove delavce. Skupno število je naraslo na 36 delavcev in kupili so prvi brusilnik za obdelavo gumijastih podplatov. Leta 1958 je bilo izdelano v vrednosti za več kot 17 milijonov din skupne proizvodnje. Z drugo so preimenovali v »Budučnost« obrtna delavnica Ludbreg. Pod težkimi pogoji so nadaljevali z delom. Ker se 36 delavcev ni moglo obračati v enem prostoru, so najeli tri privatne hiše za nadaljnje delo.

V tem desetletnem razdobju se je brutto produkt nenehno večal, raslo je tudi število zaposlenih. Pogoji za tak porast sta bili organizirana proizvodnja in prodaja izdelkov. Izvedena je bila boljša delitev dela in tudi delavnice so se preselile v prostore »Staroga grada«, kjer je bilo več prostora in tudi delavci so bili skupaj. V tem času se je uslužnostna delavnica ločila od proizvodnje.

Prva pomembnejša investicija je bila vložena v letu 1960, ko smo od Ljudskega odbora ludbreške občine prejeli kredit v višini enega milijona. S temi sredstvi smo modernizirali izdelavo gornjih delov, kupili prve električne šivalne stroje ter stroj za tanjšanje usnja. Izdelava gornjih delov je postala ozko grlo proizvodnje obutve in je bilo nujno tudi to modernizirati. Z uvajanjem novih strojev se je povečala produktivnost, kar se je pokazalo na osebnih dohodkih in je vplivalo na razpoloženje v kolektivu. Medtem je bila 1961 obrtna delavnica »Budučnost« uvrščena v industrijo in smo morali odvesti 3.100.000 din prispevka na dohodek.

Nove obveznosti, ki so stopile pred kolektiv, so zahtevale tudi večjo pozornost do investicij, ki naj bi izboljšale organizacijo dela, pripomogle k večji produktivnosti in izboljšale kvaliteto proizvodov.

Vzporedno z realizacijo planirane poslovne politike v letu 1963 smo pričeli resneje razmišljati o šolanju kadrov, ki naj

bi kasneje skrbeli za nadaljnji razvoj delovne organizacije. Prve študente smo napolnili na Višjo čevljarško šolo v Zagreb, pričeli smo s šolanjem dijakov v Varaždinu in ekonomskim izobraževanjem delavcev.

Nagli razvoj delovne organizacije je zahteval nove prostore za delo in tako se je podjetje selilo iz »Starega grada« v prostore »Stare šole«. Seveda so se pojavile spet nove težave, kot je pomanjkanje obratnih sredstev, ki nas je spremljalo vse do 1974. leta in pa nizki dohodki delavcev, saj so bili najnižji v ludbreški občini.

1969. leta smo pričeli razmišljati o nadaljnjih korakih razvoja, o povezavi z močnejšimi organizacijami z našega področja, ker smo ugotovili, da sami ne bomo zmogli vseh problemov, ki jih zahteva tržišče, sodobna proizvodnja, prodaja in nabava materiala. Za realizacijo resnejšega programa so spet bili potrebni ustrezni prostori za delo in sporazumno z OS Ludbreg smo se selili v prostore bivšega podjetja »Orah« v Ludbregu.

Do takrat smo izdelovali le končne izdelke, 1969. leta pa smo pričeli usmerjati proizvodnjo tudi na izdelavo polizdelkov kot npr. izdelavo gornjih delov obutve za najbolj znane tovarne obutve: PEKO, PLANIKA, ASTRA.

Da bi lahko dosegli planirano količino gornjih delov in zadovoljili zahteve trga ter da omogočimo osnovne sanitarne pogoje dela, smo 1971 pričeli z gradnjo novih proizvodnih prostorov in sanitarnega oddelka.

Skupna vrednost vloženi investicij začetih 1971. leta je znašala 473.505.759 starih din in sicer:

vrednost objekta	157.758.812 din
vrednost opreme	61.548.112 din
obratna sredstva	254.198.830 din

Po končanih investicijah in pričetku dela v novih prostorih smo načelno rešili problem delovnih pogojev, kompletirali strojni park ter tako povečali produktivnost dela in izboljšali kvaliteto naših izdelkov, toda ostal je problem, kako omogočiti trajna obratna sredstva.

Opravičnost je bila potrjena že v naslednjem letu, kar je razvidno iz naslednjih podatkov:

Skupni dohodek 3.900.000.000 din ali za 48 % več

	1972	1976	indeks
	vrednost je v tisočih din		
1. Vrednost proizvodnje	39.000	100.000	271
2. Dohodek	8.750	36.000	411
3. Zaposlenost	375	550	154
4. Dohodek na delavca	24.78	66.59	268
5. Ostanek dohodka	350	5.650	1.590
6. Količina parov	337.000	883.504	234

Nadaljnji podatki in plan za 1977. leto in za naprej kot tudi podroben opis je že

Dohodek 875.000.000 din ali za 46 % več /

Dohodek na delavca 2.822.000 din ali za 39 % več

Osební dohodki skupaj 728.000.000 din ali za 53 % več

Osební dohodek na delavca 170.000 din ali za 55 % več

To je bil dosežek 353 delavcev s sredstvi skupne vrednosti 354 milijonov starih din.

Po končanih investicijskih naložbah smo vso pozornost usmerili produktivnosti dela, kvaliteti izdelkov in rokavnim dobavam tako gornjih delov kot tudi končnih izdelkov. Ugotovili smo, da je za nas edini izhod prebiti se v široki trg s specializirano proizvodnjo. Potrdilo za tako usmeritev smo prejeli od tovarne obutve Peko iz Tržiča, kamor smo že prej plasirali 50 % svoje proizvodnje. Moramo tudi poudariti, da so nam v tem času nudile pomoč strokovne službe Peka. Ker se je tako sodelovanje pokazalo kot obojestransko zelo koristno, smo septembra 1972 sklenili petletni dogovor o medsebojnem sodelovanju. Po tem dogovoru »Budučnost« prejema od »Peka« razvojno tehnično pomoč, a Peko v celoti prevzema plasman polizdelkov kot tudi končne izdelke ter oskrbuje Budućnost z vsem materialom. Na drugi strani se Budućnost obvezuje za pravočasno in kvalitetno dobavo gornjih delov obutve kot tudi končnih izdelkov.

V letu 1973 smo dosegli naslednji finančni rezultat:

— proizvedeno je bilo 430.000 parov obutve in gornjih delov oziroma za 11 % več kot v preteklem letu,

— skupni dohodek je znašal 5 milijard 340.000.000 din oziroma za 14 % več kot 1972,

— dohodek je znašal 1.280.000.000 din oziroma za 15 % več kot 1972,

— dohodek na delavca je znašal 3.395.000 din oziroma za 38 % več kot 1972,

— poprečni osebni dohodek je bil 194.000 din ali za 12 % več,

— poprečna zaposlenost je bila 377 delavcev ali za 11 % več kot leto prej.

Po tako končanih investicijah in modernizaciji obstoječega strojnega parka smo proizvodnjo »vsega po malo« zamenjali s specializirano proizvodnjo fleksibilne obutve in gornjih delov.

Poslovno tehnično sodelovanje Peko — Budućnost z vsakim dnem kaže vse boljše rezultate. Spet naj nam to pokaže naslednji tabelarni pregled:

objavil v »Čevljarju« generalni direktor dipl. oec. tov. Janez Bedina. **Jemrić F.**

KAKO SE ZAVEDAMO DELOVNIH OBVEZNOSTI?

Zakonodaja s področja združenega dela določa v odnosih v združenem delu obveznosti in pravice, ki izhajajo iz združenega dela. Tudi mi smo si v samoupravnih splošnih aktih, predvsem v samoupravnem sporazumu o medsebojnih razmerjih, določili obveznosti, ki jih moramo izpolnjevati kot delavci v združenem delu.

Zal je vedno poudarek le na pravicah, vsak si boljše zapomni svoje pravice kot pa se zaveda obveznosti, ki izhajajo iz združenega dela in dela z družbenimi sredstvi. Vsak ima poleg obveznosti na delovnem mestu še posebne obveznosti do svojih sodelavcev, do družbenih sredstev, do samoupravljanja ter delovne organizacije oziroma TOZD, kjer je zaposlen.

Morda je ob začetku novega poslovnega leta na mestu, da se seznanimo, kako v naši delovni organizaciji izpolnjujemo svoje obveznosti, oziroma koliko delavcev teh ne izpolnjuje.

Število kršilcev delovnih obveznosti v primerjavi s preteklimi leti narašča. V letu 1972 je bilo 60 prijav kršitev, v letu 1973 103 prijave, v letu 1974 je bilo 73 prijav, v letu 1975 že 121, v letu 1976 pa je bil postopek zaradi kršitve obveznosti uveden v 203 primerih.

V letu 1976 je bilo po TOZD naslednje število prijav: TOZD Poliuretani 57, TOZD Obutev 39, Samoupravna skupnost skupnih služb 38, TOZD Mreža 26, TOZD Gumoplast 23 in TOZD Trbovlje 20.

Proti posameznikom je bil uveden postopek celo večkrat:

Sedem delavcem sta bila izrečena po dva ukrepa zaradi kršitev, dvema po trije ukrepi in enemu delavcu celo 4 ukrepi. V 17 primerih sta bili po dve prijavi obravnavani v enotnem postopku, v 3 primerih po 3 prijave, v enem primeru pa se je enoten postopek izvedel na podlagi 5 prijav kršitev obveznosti.

Zaradi kršitve so bili izrečeni naslednji ukrepi:

V 3 primerih je bil kršilec izrečen ukrep prenehanja dela, 15 delavcem pa je bil ta ukrep izrečen pogojno; izrečenih je bilo 73 javnih opominov ter 44 opominov. V treh primerih so bili delavci začasno premeščeni na drugo delovno mesto, 8 delavcev je bilo oproščenih očitane kršitve obveznosti, v 15 primerih je bil postopek zaradi pomanjkanja dokazov ali pa prenehanja dela delavcev med postopkom ustavljen.

O šestih kršitvah se je na zahtevo za varstvo pravic delavcev odločilo v postopkih druge stopnje; 28 postopkov se bo nadaljevalo v letu 1977, kot tudi 4 drugostopenjski postopki.

Po številu kršitev so na prvem mestu neopravičeni izostanki z dela. Sledijo: vinjenost na delu in prinašanje alkohola v delovno organizacijo, zamujanje pri prihodu na delo, odsotnost z dela med delovnim časom in predčasno zapuščanje dela. Več prijav je bilo zaradi neprimernega odnosa do sodelavcev in nadrejenih delavcev,

zaradi malomarnega dela, zaradi ogrožanja varnosti, nesporočljive vzroka odsotnosti z dela, sledijo manjše tatvine in druge kršitve.

Postopkov zaradi ugotovitve materialne odgovornosti delavcev za škodo povzročeno v zvezi z delom je bilo uvedenih le 26.

Iz navedenega izhaja, da se velika večina delavcev zaveda, kakšne so obveznosti v združenem delu ter jih tudi izpolnjuje. Delavcem, ki so bili prijavljeni zaradi kršitve, so bili izrečeni ustrezni ukrepi, potruditi pa se bomo morali, da bomo odpravili tudi splošne kršitve večine delavcev, za kar pa ni prijav kršitev. Ob določenih urah za začetek dela moramo biti že na delovnem mestu in pričeti z delom, ne pa šele pri vratarju, v garderobah ipd. Ob urah, določenih za konec dela, imamo pravico prenehati z delom na delovnem mestu, ne pa, da smo tedaj že pri vratarju ali že pri kosilu v menzi, čas malice je samo pol ure in ne več. Kljub neizkazanim kršitvam je še precej porabljenega delovnega časa v izhodih za osebne potrebe, klepetanje s sodelavci ali ob pitju okrepljene kave. Vsi se bomo morali zavedati, da moramo določene ukrepe delovne discipline upoštevati, le tako bomo lahko povečali svojo in skupno produktivnost, saj je to ena važnejših postavk za povečanje dohodka in s tem boljšega osebnega in družbenega standarda.

H. I.

KADRI ZA MONTAŽO 524

Vsem nam je več ali manj že znano, da se v TOZD OBUTEV intenzivno pripravljajo na ustanovitev novega proizvodnega oddelka za proizvodnjo brizgane obutve. Te obrazložitve, ki so bile posredovane zlasti na samoupravnih organih delovne organizacije in pa TOZD OBUTEV, kažejo, da je tovrstna obutev na tržišču iskana in da bo ustanovitev tega oddelka oziroma začetek izdelave take obutve tudi pri nas vsekakor pozitivno vplival na gospodarski uspeh TOZD OBUTEV kot tudi celotne delovne organizacije.

O ekonomski upravičenosti oddelka in o tehničnih vidikih take proizvodnje bodo brez dvoma na tem mestu še objavljeni prispevki zlasti tistih sodelavcev, ki že sedaj neposredno intenzivno delajo na pripravah za samo ustanovitev omenjenega proizvodnega oddelka. Moj namen je, da se v svojem prispevku omejim le na kadrovske potrebe, ki bodo z ustanovitvijo navedenega oddelka nastale. Iz predvidene dinamike potreb delavcev za oddelek

brizgane obutve, ki smo jo prejeli iz razvojnih služb, pričakujemo, da bo v končni fazi, ko naj bi proizvodnja v novem oddelku stekla 100 % število zaposlenih v tem oddelku skupno 66. Predvideno je, da naj bi oddelek pričel z delom že koncem meseca februarja ali v začetku meseca marca, s tem, da bi se začelo s postopnim uvajanjem in kompletiranjem posameznih izmen nekako v treh etapah, in sicer I. etapa z začetkom dela s 1. marcem, II. etapa takoj po kolektivnem dopustu oziroma v mesecu avgustu, III. etapa pa najkasneje v mesecu novembru. Formiranje posameznih delovnih izmen bo ustanovljeno s omenjenimi etapami in se bo na osnovi tega gibalo tudi zaposlovanje.

Od že omenjenega števila zaposlenih se predvideva, da bo od tega 13 delovnih mest režijskih, ostala pa bodo proizvodna delovna mesta.

Upoštevajoč zahtevnost in delovne pogoje predvidenih delovnih mest, se predvideva, da bodo na 23 delovnih mestih razporejeni moški delavci, na 43 delovnih mestih pa ženske. Pripomniti moram, da bo delo pri samem brizganju v končni fazi teklo v treh izmenah, zato bodo za formiranje ekip za te izmene prišli v poštev le moški delavci. Vsa ostala delovna mesta se bodo v končni fazi opravljala v dveh izmenah, razen nekaterih režijskih delovnih mest.

Za zagotovitev uspešnega začetka same proizvodnje in tudi nadaljnega dela bo vsekakor potrebno razporediti na ta delovna mesta predvsem delavce, ki imajo že za seboj delovne navade in zlasti odgovoren odnos do dela. Zato smo že v »čevljarjevih obvestilih z dne 25. 1. 1977 objavili v obliki splošnega razglašane potrebe po večjem številu delavcev in delavk ne glede,

če so le-ti že zaposleni sedaj v drugih oddelkih, kajti v kolikor imajo voljo in veselje do dela v novem proizvodnem oddelku, je zaželjeno, da se jih tudi razporedi na delovna mesta v novem oddelku, seveda pa bomo morali njihovo nadomestitev na sedanjih delovnih mestih zagotoviti z ustreznim številom novospreglatih delavcev.

Tudi ob tej priliki bomo morali upoštevati dejstvo, da na področju naše občine kakor tudi bližnje okolice ni na razpolago prostih delavcev in delavk, zato bomo morali poiskati vse notranje rezerve, kajti vsako zaposlovanje delavcev iz drugih krajev potegne za seboj tudi nič koliko problemov, kot so zagotovitev stanovanja, prehrane in podobno, za kar pa vemo, da imamo minimalne možnosti.

Upamo, da bomo s skupnim prizadevanjem tudi to vprašanje lahko uspešno rešili in s tem dosegli ugodne rezultate, ki se bodo morali odraziti v še večji utrditvi ekonomskega položaja naše delovne organizacije kot celote.

Marjan Markič

ŽALNA SEJA OB SMRTI PREDSEDNIKA ZIS DEMALA BIJEDIČA

Globoko presunjeni ob tragični smrti tovariša Demala Bijediča smo se dne 21. januarja zbrali v učilnici na žalni seji.

Prezgodnja smrt nam je iztrgala uglednega revolucionarja, preizkušenega borca za razvoj socialističnega samoupravljanja, krepitev bratstva, enotnosti in enakopravnosti narodov in narodnosti naše države.

POPRAVEK — DOPOLNILO

Pri sestavu LETNI POSLOVNI SPORAZUM za leto 1977 nam jo je zagodel tiskarski skrat. V podnaslovu PREDVIDENI POGOJI GOŠPODARJENJA IN IZHODIŠČA LETNEGA POSLOVNEGA SPORAZUMA ZA LETO 1977 sta nama izpadla dva odstavka — zaostrena pogoja:

— zaradi nizke stopnje gospodarske rasti in neugodnih finančnih rezultatov v preteklem letu, se kupna moč na domačem trgu v letošnjem letu ne bo bistveno povečala;

— podražitve surovin lani — bodo vplivale na finančne rezultate letos in obenem zaostrene problem konkurenčnosti v izvozu.

NEKATERE ZNAČILNOSTI LUDBREŠKE OBČINE

Občinska skupščina Ludbreg zajema področje v severozahodnem predelu SRH na križišču proti Podravini, Hrvaškem zagorju in Medjimurju. To področje sega deloma v gornjo Podravino, drugi manjši del pa v Hrvatsko zagorje.

Južni del področja občine je hribovit in obsega obronke Kalnika, medtem ko je severni del nižina. Ta del se razteza med Dravo in cestno magistralo Maribor—Varaždin—Ludbreg—Koprivnica—Osijek. Srednja nadmorska višina je 140 m.

Severna meja je reka Drava, ki pretežno temu področju daje značilnosti nižinske rečne Podravine. Rečici Plitvica in Bednja, ki pritečeta iz Zagorja, sekata ravnino v smeri severozahod—jugovzhod med tem ko s Kalnika priteka še nekaj potokov.

Večina prebivalstva ludbreške občine so kmetovalci, medtem ko je vsega približno 3500 zaposlenih v družbenem oziroma privatnem sektorju.

Na področju občine, ki zajema površino 223 km² je 39 naselij s čez 5500 gospodinjstvi. Tu živi 23.984 prebivalcev oziroma 107 na km². Na začasnem delu v tujini je približno 1500 prebivalcev. Največje naselje je Ludbreg s približno 3000 prebivalci.

Do 1970. leta so se prebivalci bavili večinoma s kmetijstvom in obrtjo, ker večjih podjetij tu ni bilo.

Po letu 1970 se je struktura prebivalstva hitro spreminjala v korist industrije, ker dohodki kmetijstva niso jamčili za obstoj gospodinjstev. Naravnih bogastev ni a pogojev za razvoj turizma tudi ni v taki meri. Poudarek je bil na manjših podjetjih, ki bi s svojo značilnostjo našla svoje mesto na trgu.

Navedli bomo samo najpomembnejše delovne organizacije, kot so: »Oprema«, tovarna industrij-

ske opreme in zaposluje 248 delavcev, je specializirana delovna organizacija za izdelavo opreme za tekstilno industrijo. Izdeluje tudi opremo za perutninsko farmo.

V zadnjem času izdeluje v sodelovanju s tujim partnerjem tudi aparature za točenje piva.

»Belupo« je tovarna zdravil in zaposluje 216 delavcev. Je TOZD »Podravke« iz Koprivnice in se je specializirala za proizvodnjo otroške prehrane in zdravil.

»Varteks« je oddelek konfekcije Ludbreg, TOZD »Varteksa« iz Varaždina in zaposluje 310 delavcev, izdelujejo pa predvsem žensko konfekcijo.

»Grafičar« grafično izdajateljsko podjetje zaposluje 293 delavcev in izvaja usluge s tega področja.

»Prigorka« Zagreb, TOZD Opekarna, zaposluje 88 delavcev in proizvaja vse vrste opeke.

»Stavbar« iz Maribora, TOZD Ludbreg, zaposluje 167 delavcev ter izvaja transportne usluge in gradbena dela.

Kmetijski kombinat »Bednja« zaposluje 319 delavcev in se bavi s semenarstvom, vzrejo prašičev in goveda ter sadjarstvom.

»Razvitek« je pletarsko galanterijsko podjetje, ki zaposluje 239 delavcev in proizvaja različno pletarsko, usnjeno galanterijo in tapete.

»Polet« je trgovsko podjetje s 281 delavci in vključuje tudi gostinsko dejavnost.

»Budučnost« je TOZD Peka iz Tržiča in bo do 1980. leta zaposlila približno 900 delavcev.

To so največje delovne organizacije, ki so nastale iz manjših delavnic in prerastle v tovarne oziroma podjetja.

V sestavi razvoja industrije bodo v ludbreški občini v naslednjih letih posvetili več pozornosti

razvoju družbene dejavnosti pri SIS, napredku vzgojno-izobraževalnega dela v osnovni šoli in vrtcih, ukrepom, da bi čim več učencev v rednem obdobju končalo šolanje, razvoju kulturne dejavnosti, zdravstvu (gradnja doma zdravja) in drugim infrastrukturam.

Da bi lahko dojeli možnosti družbeno-ekonomskega razvoja občine, moramo poudariti osnovne cilje:

- usmeriti se na take proizvodne programe, ki bodo v daljšem obdobju spremenili strukturo gospodarstva,

- omogočiti hitrejšo rast gospodarstva od predvidenih gibanj v SRH,

- razviti višje oblike združevanja dela in sredstev v gospodarstvu na nivoju občine in širšega področja,

- za realizacijo investicijskega programa omogočiti večje sodelovanje izven lokalnih virov,

- povečano proizvodnost dela in uspešnost gospodarjenja,

- ukrepanje, da se omogoči dovolj strokovnega kadra,

- ustvarjanje in delitev dohodka podrediti dolgoročnim interesom delavcev v združenem delu,

- uskladiti delo in razvoj družbenih dejavnosti s potrebami procesa razširjene reprodukcije.

Z realizacijo teh nalog družbenoekonomskega razvoja občine bo realiziran tudi osnovni cilj, ki je zarisani, a to je industrijska proizvodnja v naših delovnih organizacijah, ki naj bo osnovni vir dohodkov prebivalstva na našem področju.

Franjo Jemrić

NAŠA POZORNOST DO BOLNIH SODELAVCEV

Naša sindikalna organizacija je lani že 5. leto nadaljevala z akcijo obiskovanja bolnih članov. Vsak mesec sodelavci obišejo tiste bolnike, ki so v neprekinjenem bolniškem staležu več kot 1 mesec in če je bolezen dolgotrajnejša, se srečajo ponovno po treh mesecih staleža. Sindikat je v ta namen prispeval za vsakega bolnika sredstva za darilo in za večino tudi skromno finančno pomoč.

To humano akcijo v večini oddelkov in sektorjev dosledno izvajajo in se že pred potekom omenjenega časa zanimajo, kdaj bodo za bolnega sodelavca spet sredstva za ta namen, ker pripravljajo obisk. V nekaterih delovnih enotah pa obiskovanje nikakor ne more steči. Izgovori za to so zelo različni.

Menim, da je vsak delavec, ki je dalj časa odsoten iz sredine, v kateri preživi skoraj tretjino svojega življenja vesel, če se ta sredina spomni nanj ko ga za nekaj časa bolezen priklene na posteljo doma ali celo v bolnici. To potrjujejo

številne zahvale prizadetih v našem glasilu, tako sindikatu kot sodelavcem — prijateljem, ki jim ni težko enkrat na mesec, na dva ali več, nameniti kratek čas za obisk in za klepet pri bolnem sodelavcu. Le-ta je vesel in pozorno spremlja pri-povedovanje o novostih v tovarni, v delovni enoti, na delovnem mestu in še o čem.

V lanskem letu je sindikat za skupno 266 članov prispeval 41.550 din, od tega 26.600 za darila ob obiskih, ostalo pa kot pomoč. Po TOZD in v SSSS je bilo skupno število obiskanih in v ta namen porabljenih sredstev, razdeljeno takole:

	št. obiskanih	porabljeno N din
TOZD Obutev	151	25.500
TOZD Gumoplast	11	1.550
TOZD Mreža	8	1.000
TOZD Poliuretani	22	3.400
SSSS	74	10.100

IO OOS je razpravljal tudi o predlogih, da bi sindikat prispeval več sredstev za darilo ob obisku. Upošteval je izplačila solidarnostnih pomoči po sporazumih o razporejanju dohodka, delitvi sredstev za osebne dohodke, o nadomestilih in prejemkih, ki se izplačujejo dvakrat letno vsem, ki imajo nižje dohodke na družinskega člana kot znaša cenzus za izplačilo otroških dodatkov in bolujejo dalj kot 2 meseca. Sprejel je sklep, da bo od 1. januarja dalje prispeval ob obisku vsakega bolnega člana 200 din za darilo, in sicer prvi mesec neprekinjenega bolovanja na 30 dni in nato ponovno po treh mesecih.

Obračunovalke, tajnice sektorjev in vse ostale, ki pri tem sodelujejo, je IO OOS obvestil o spremembi in jih prosil za nadaljnjo pomoč.

Upam, da bo na sodelovanje pripravljen vsakdo. Le tako bo lahko tudi sam z gotovostjo pričakoval srečanja z delovnimi tovariši, če mu bo bolezen preprečila delo v njihovi sredini.

Marija Meglič

OBISK V POSLOVALNICI KAMNIK

Kamnik je staro mesto. Skozenj je šla glavna cesta od Čedadu mimo Skofje Loke in skozi Tuhijsko dolino k Savinji in podonavskim pokrajinam. Sele sredi 13. stoletja ga je prehitela Ljubljana. Kamnik je ostal obrtno in trgovsko središče obsežne okolice. Vodna moč Bistrice je dajala življenje kovačem, žebjarjem, usnarjem in krznarjem. Ko je glavni promet v 17. in 18. stoletju začel ubirati pot po sledih stare rimske ceste čez Trojane, je ostal Kamnik ob strani. V njem je razen smodnišnice zraslo le nekaj manjših obratov lesne in usnarjske industrije. Opomogel si je po l. 1891, ko so v Kamnik zgradili železnico. Takrat so nastali prvi večji obrati današnjih tovarn TITAN in STOL. Stari del mesta se je začel uveljavljati kot letovišče in turistično izhodišče v Kamniške Alpe. Vlogo turističnega kraja mu daje izredno lep položaj, pokrajinsko razgibana okolica, veličastno ozadje Alp, prometna prehodnost in dobra povezava z bližnjo Ljubljano, največji delež pri uveljavljanju turizma pa ima bližnja Velika planina, kamor potegne planinca ali smučarja žičnica.

V Kamniku je poslovalnica »PEKO« že od leta 1937. Do adaptacije v preteklem letu je imela 29 m² prodajne površine in 12 m² skladišča. Po adaptaciji je lokal večji za 35 m². Poslovalnica spada v III. grupo in ima deljen delovni čas. Zaradi adaptacije v septembru in oktobru lani plana niso dosegli. Poslovodja MILENA PREZELJ pravi:

»S pomočnico NADO PODBEVŠEK, ki se je izučila preteklo leto in vajenko STANKO PIŠKAR delamo v deljenem delovnem času. Zaradi adaptacije lani nismo dosegle plana, ker nismo imele asortimenta in nisem veliko naročala. Za pomlad-poletje pričakujemo povečanje. V našo prenovljeno poslovalnico, ki je po mnenju kupcev najlepše opremljena, Kamničani radi zahajajo, zato vsaj upam tudi promet ne bo izostal.

Trinajst let sem že pri PEKO, nekaj časa sem bila v Domžalah. Ko smo v Kamniku naredili hišo, sem se preselila in prevzela poslovodske posle v tej trgovini.

Naročila prihajajo dokaj redno, le Limka vedno kasni. Če se bomo potrudile in povečale promet, bo ostala pri nas tudi vajenka, ko se bo izučila. V Kamniku imamo močno konkurenco prodajalcev obutve: Borovo, Planika, Zmaga in Ona-On.

Mislím, da smo trgovci dobro povezani z matično tovarno. Dobivamo okrožnice, ki so sicer bolj gospodarskega značaja. Največ odnesem z bazenskih konferenc, kjer se srečamo z ostalimi poslovodji in si izmenjamo izkušnje in rešujemo probleme. Sicer pa je tu telefon in bližnji sodelavci v Domžalah. Mislím, da smo vse tri kar zadovoljne.«

Pomočnica Nada ni bila navdušena za razgovor, dejala je le, da si želi, da bi bilo še dolgo tako, kot do sedaj in da bi se promet toliko povečal, da bi lahko pri njih ostala tudi Stanka. **SI**

BONTON

Na lepo vedenje — bonton, oliko, pogosto pozabljamó tudi v kulturnih krogih. Čeprav so v teku stoletij po celem svetu pri ljudeh nastajali običaji in navade, ki so od posameznika zahtevali določen način vedenja, da bi življenje bilo lepše in ugodnejše, so jih ljudje pogosto kršili in jih še kršijo.

Zelo stari so sledovi pisanih pravil o medsebojnih stikih ljudi. »Knjiga obredov« je najstarejši pisani dokument o lepem vedenju in je pisana na lesenih ploščicah na Kitajskem pred dva tisoč leti. Ustaljena pravila so se prenašala iz generacije v generacijo. Razvijala so se, dopolnjevala pa tudi menjala, kakor se je menjala družbena ureditev in razmerja med ljudmi. Danes se nam, zlasti pa mladini, zdijo nekateri običaji in pravila o lepem vedenju zastareli in včasih celo smešni, vendar so nam nekateri tudi danes potrebni in so v rabi v občevanju med ljudmi. Njihovo bistvo naj bo dobronamernost, enostavnost, ljubeznivost ter pripravljenost pomagati drugim. Osnovno pravilo lepega vedenja je: »Ne delaj tega, kar ne želiš, da kdo drug stori tebi« in »Obnašaj se tako, kakor želiš, da se drugi obnašajo do tebe«. Ljubeznivost mora biti iskrena in zmerna. Če ni prisrčna, je navadno pretirana in tisti, komur je namenjena, navadno to opaža. Takšna ljubeznivost, ne samo, da je zgrešila svoj namen, ampak je dosegla prav nasprotno.

● „Pekov“
maneken —
kurent

V ptujski poslovalnici tovarne Peko, v lanskem poletju zelo lepo prenovljeni, so postavili te dni na vidno mesto manekena kurenta, ki v naravni velikosti ponuja tudi trpežne čevlje.

Ni kaj, zamisel je izvirna, tembolj zato, ker napoveduje tudi veliki kurentov ples, ki

Ptuj

bo v nedeljo, 20. februarja, na ptujskih ulicah in trgih, ko bo v mestu ob Dravi že tradicionalno 17. kurentovanje.

V predpustnih dneh ne bi bilo nič narobe, če bi zgled prodajalne Peko posnemali drugi trgovski in gostinski lokali v Ptuj. S tem ne bi niti malo razvrednotili demonske-

Pekov maneken kurent v družbi prodajalk, ki sta mu obesili za pas tudi nekaj robčkov. Ženski žepni robčki so že od nekdaj priljubljena kurentova „trofeja“

(FOTO:
STANKO KOSI)

ga lika kurenta, ki preganja zimo in kliče pomlad, nasprotno, temu starodavnemu običaju bi dali tisto mesto, ki si ga s svojim bogatim etnografskim izročilom zasluži.

J.SLODNJAK

DRUGI O NAS

VEČER

22. januarja 1977

LETNO POROČILO O VARSTVU PRI DELU ZA LETO 1976

Varstvo pri delu obsega pravice in obveznosti delavcev in njihovih organizacij združenega dela do ustvarjanja in zagotavljanja takšnega delovnega okolja, delovnih in življenjskih razmer, ki zagotavljajo fizično in moralno integriteto delavca pri delu. Varno delovno okolje po zgornji definiciji se zagotavlja z izvajanjem ukrepov, prestopkov in opravil na tehničnem zdravstvenem, socialnem, vzgojnem in pravnem področju.

Izvoljen je odbor za varstvo pri delu, ki odloča o vseh vprašanih s področja varstva pri delu na podlagi zakonskih predpisov, samoupravnega sporazuma o varstvu pri delu in pravilnika o varstvu pri delu.

Kratek opis opravljenih nalog varstva pri delu za leto 1976:

1. Opravljeni so bili kontrolni pregledi delovnih prostorov in opreme. Na delovnih pripravah in napravah je bila izvedena kontrola varnosti.

2. Interna komisija za izdajanje pisemenih izjav, ki je bila imenovana na prvi seji odbora za varstvo pri delu, je opravila prve preglede novih uvoženih delovnih priprav in naprav.

3. Nabavljen je nov sekalni stroj z elektronsko zaščito, ki varuje delavca pred poškodbami pri udarcu mostu. Za nov stroj je bila izdana pismena izjava, s katero se potrjuje varno delo s strojem.

4. Opravljene so bile jesenske ekološke meritve za vse oddelke v organizaciji združenega dela. Meritve so opravili strokovnjaki zavoda SRS za varstvo pri delu. Končna ocena stanja za celo tovarno je razmeroma ugodna.

5. V barvarni gumi podplato in v barvarni poliuretanskih podplato je elektroinštitut »Milan Vidmar« opravil meritve prehodne upornosti tal. Izmerjena prevodnost je bila dovolj velika za odvajanje statične elektrike iz delov, ki so v stiku s podom.

6. Kjer so se pojavila preokračena maksimalno dovoljenih koncentracij nevarnih snovi v zraku, so bila delavcem dana v uporabo ustrezna osebna varstvena sredstva.

7. Zaradi neugodnih mikroklimatskih razmer so delavci na določenih delovnih mestih dobivali kot dodatno prehrano mleko in mineralno vodo.

8. Zavod za varstvo pri delu je periodično nadzoroval radioaktivne javljalce požara, ki so inštalirani v obratu v Trbovljah.

9. V skladu s pravilnikom o načinu in postopku za opravljanje preventivnih zdravstvenih pregledov so bili izvajani periodični zdravniški pregledi delavcev na delovnih mestih s povečanimi nevarnostmi za poškodbe in zdravstvene okvare.

10. Organizirana so bila predavanja iz snovi varstva pri delu. Predavanja so bila samostojna ali v okviru uvajalnih seminarjev. Po predavanjih so delavci opravljali pismene ali ustne preizkuse znanja iz predavane snovi.

INŠPEKCIJSKI PREGLEDI

Dne 10. in 11. 3. 1976 je republiški inšpektor opravil inšpekcijski pregled v TOZD Gumoplast in TOZD Obutev. Inšpektor dela je opravil splošni pregled proizvodnih in pomožnih prostorov. Na podlagi ugotovitev ob pregledu je inšpektor dela podal ugotovitve pregleda in nato odločbo za odpravo pomanjkljivosti, ki je vsebovana v zapisniku z dne 11. 3. 1976.

OSTALO

V službi za varstvo pri delu je prišlo do organizacijskih sprememb. Mesto referenta za varstvo pri delu je prevzel drug delavec. Po dva vodilna delavca v vsaki TOZD sta opravila izpit iz varstva pri delu po 18. členu Pravilnika o osnovah za organiziranje službe za varstvo pri delu, ter strokovni usposobljenosti delavcev, ki opravljajo strokovne naloge s področja varstva pri delu (Ur. l. SRS št. 15/75). Ti bodo v smislu omenjenega pravilnika pooblašteni delavci. Poleg njih so izpit opravili tudi revizorji prodajal. Ti bodo opravljali preglede v prodajalnah in skrbeli za izvajanje varstva pri delu in požarnega varstva.

Na rednih dnevni ali tedenskih pregledih delovnih in pomožnih prostorov na celotnem območju tovarne ter delovnih priprav in naprav

so bile nekajkrat ugotovljene pomankljivosti in nepravilnosti, ki so bile na podlagi obvestil odpravljenе.

Poleg izvršenih ukrepov in opravljenih nalog moramo prikazati tudi posplošeno analizo nezdod pri delu v letu 1976 na nivoju delovne organizacije.

POSPLOŠENA ANALIZA NEZGOD

V letu 1976 se je poškodovalo skupno 114 delavcev, od tega 93 na delovnem mestu, 15 na poti na delo in 6 delavcev na službeni poti. Od lanskih 86 nezdod se je število povečalo za 28.

Število nezdod na delovnem mestu se je povečalo od 73 v letu 1975 na 93 v letu 1976.

Število nesreč na poti na delo se je povečalo za 2 nezdodi. Poleg tega se je v letu 1976 poškodovalo 6 oseb na službeni poti. Teh nezdod v letu 1975 ni bilo.

Na delovnem mestu se je poškodovalo 60 moških in 33 žensk.

Na poti na delo se je poškodovalo 2 moška in 13 žensk.

Na službeni poti se je poškodovalo 6 moških.

Izostanki od dela zaradi nezdod v letu 1976:

Zaradi nezdod na delovnih mestih je bilo izgubljenih 981 dni, zaradi nezdod na poti na delo in iz dela 314 dni in zaradi nezdod na službeni poti 62 dni.

Skupaj je bilo izgubljenih 1357 dni zaradi nezdod.

Izostanki od dela zaradi nezdod v letu 1975 napram letu 1976 so se zmanjšali od 1444 na 1357, to je za 87 dni, kar je posebej razveseljivo, saj je to število prvi pokazatelj pri računanju denarnih izgub zaradi nezdod na delu.

Če skupno število razčlenimo, vidimo, da se je število izgubljenih dni na delovnih mestih zmanjšalo od 1170 na 981, zaradi nezdod na poti na delo se je povečalo od 274 dni na 314 izgubljenih dni in na službeni poti od 0 na 62 dni.

Pogostost nezdod (P) je merilo za vrednotenje varstvenih ukrepov in je eno od meril ocenjevanja varstva pri delu.

Pogostost nezdod pri delu, kjer so zajete vse nezdode na delovnih mestih in na poti na delo in z dela ter službeni poti je:

$$P = \frac{\text{število nezdod}}{\text{št. zaposlenih}} \times 10^2 = \frac{114 \times 100}{2233} = 5,1 \%$$

Pogostost nam pokaže, da se je od 100 zaposlenih v poprečju poškodoval vsak peti delavec.

Resnost poškodb pri delu

Resnost nam pove, kako resne so bile poškodbe, koliko dni je bilo potrebno za ozdravljenje.

$$R = \frac{\text{št. izgubljenih dni}}{\text{št. nezdod na del. m.}} = \frac{981}{114} = 8,6 \text{ dni}$$

Pri izračunu smo upoštevali le število izgubljenih dni na delovnem mestu, brez nezdod na poti v službo in na službeni poti.

ZAKLJUČEK

Kljub temu, da se je faktor P — pogostost nezdod na delu povečal skoraj za 1 %, pa po zmanjšanju faktorja R od 16 dni iz leta 1975 na 8,6 dni v letu 1976 lahko sklepamo na boljši zaključek leta, kot je bilo 1975.

Kot v prejšnjih letih, tako tudi letos analiza nezdod pri delu kaže, da je v večini nezdod prevladal človeški faktor. To nam tudi kaže, v kateri smeri je potrebno povečati napore za zmanjšanje števila delovnih nezdod.

Nezdode na delovnih mestih po posledicah razvrščamo na lažje in težje nezdode. Za težjo nezdodo se smatra poškodba, ki ima za posledico invalidnost, vidne in trajne posledice, opekline po obrazu in podobno.

V letu 1976 smo imeli le eno nezdodo, ki jo moramo razvrstiti med hujše. To je nezdoda v oddelku plastike, ko je delavec izgubil 2 prsta na roki.

R. B.

Organizacijski odbor pri OO sindikata »PEKO« Tržič prireja dne 12. marca 1977 na Zelenici nad Ljubeljem

XXV. TRADICIONALNO PRVENSTVO USNJARJEV, ČEVJARJEV IN GUMARJEV V VELESALOMU

Tekmovanje bo v naslednjih skupinah:

članice do 30 let

člani od 25 do 35 let

članice nad 30 let

člani od 35 do 45 let

člani do 25 let

člani nad 45 let

Proge bodo prilagojene starostnim skupinam in snežnim razmeram.

Žrebanje startnih števil in seja prireditvenega odbora bo 11. marca 1977 ob 14. uri v hotelu GARNI Ljubelj.

Start bo 12. marca ob 10. uri dopoldne.

Razglasitev rezultatov in podelitev nagrad bo pred hotelom GARNI 12. marca ob 15.30.

Za najboljše čase na tekmovalnih progah so razpisani posebni prehodni pokali za posameznike. Če tekmovalec zmaga dvakrat zaporedoma ali trikrat v presledkih, prejme pokal v trajno last.

V vsaki kategoriji bodo najboljši trije prejeli spominske nagrade.

Dne 11. marca 1977 ob 13. uri bo na kegljišču v hotelu GARNI tekmovalje v kegljanju za udeležence veleslaloma. Tekmuje se na 50 lučajev (25 polnih, 25 na čiščenje).

SMUČARSKO TEKMOVANJE ODDELKA 512

Smučanje ima v naši delovni organizaciji že dolgoletno tradicijo, saj bomo letos že petindvajsetič organizirali »ŠUŠTARIADO«. Več zadnjih let smo organizirali tudi sindikalno prvenstvo v smučanju, letos pa je bilo tudi prvič organizirano tekmovanje oddelka izdelave zgornjih delov 512 in smučarski tečaj.

Tokrat se je tekmovanja oddelka 512 udeležilo 21 tekmovalk in tekmovalcev, kar vleče na precejšnje zanimanje in je to lep uspeh v spodbujanju športno-rekreativne dejavnosti delavcev, članov sindikata. Prepričani smo, da bo udeležba na prihodnjih tekmovanjih še večja, tekmovanje naj bi postalo tradicionalno. Proga je bila primerna za vse tekmovalce, tudi za smučarje začetnike. Organizacija je odlično uspela. Tekmovalci so vozili dva teka, tekmovalke enega. Rezultati so naslednji:

Moški	Čas
1. Meglič Jernej	38.16
2. Meglič Anton	39.72
3. Zupan Erik	45.00
4. Primožič Flore	45.30
5. Hafner Pavel	45.84

Ženske	Čas
1. Cerkovnik Metka	23.52
2. Kuhar Anka	27.24
3. Eigner Marija	31.14
4. Peralč Miri	31.26
5. Japelj Mari	31.38

Vse delavke in delavce oddelka 512 vabimo na tekmovanje, ki bo zopet prihodnjo zimo.

Pavel Hafner

ŠPORTNO SREČANJE

V soboto, 21. januarja, je bilo v Zvirčah prijateljsko srečanje v kegljanju med ekipama režija — proizvodnja iz TOZD Gumoplast.

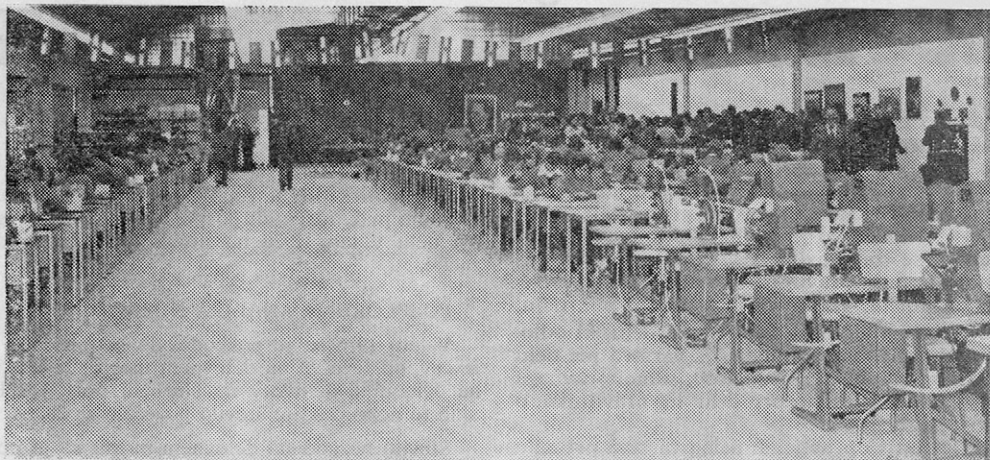
Za režijo so tekmovali:

Bertoncelj Janez
Kralj Anton
Horžen Valentin
Kolman Franc
Duh Štefan
Japelj Vlado
Gros Janko
Za proizvodnjo:
Leontič Mato
Zupan Milan
Lausiger Rudi
Kopač Ciril
Smolej Franc
Jančič Slavko
Horvat Mirko

Po zelo dobrem in borbenem tekmovanju je ekipa proizvodnja premagala ekipo režije z 286 proti 226 podrtimi keglji. Skromno, toda posnemanja vredno tekmovanje.

Po končanem tekmovanju je bilo prijateljsko srečanje obeh ekip.

Bojan Gliha

Sivalnica v TOZD Budućnost

Avto moto Tržič je ob priliki praznovanja 50-letnice moto športa v Tržiču podelilo priznanje za dolgoletno sodelovanje in pomoč pri organizaciji njihovih prireditev.